

ПІБ вчителя: Петрушко Альона Миколаївна

Посада, категорія, звання: вчитель початкових класів, спеціаліст I категорії.

Повна назва школи: Запорізька гімназія №73 Запорізької міської ради

Директор ПІБ: Ткачова Лариса Петрівна

Адреса школи: 69095, м.Запоріжжя, вул. Дудикіна, 16

Досвід роботи на тему:

***«Ефективне використання інтерактивних засобів навчання у
роботі із учнями
з інтелектуальними порушеннями
в умовах НУШ»***

*Знедолена природою дитина не
повинна знати, що у неї слабкий
розум, слабкі сили. Виховання
такої дитини має бути у сто разів
ніжнішим, чуйнішим, дбайливішим.*

Василь Сухомлинський

Актуальність дослідження.

Актуальність дослідження обумовлена тим, що українське суспільство на сучасному етапі розвитку має особливо гостру потребу в самостійних, творчих особистостях.

Майже кожен із нас у дитинстві намагався скласти кубик Рубіка. Згадайте, скільки часу ми витрачали на це заняття, а результату так і не досягали. Щоб скласти його є спеціальні формули. Якщо їх не знати, скласти кубик майже неможливо.

Подібну аналогію можна провести і з роботою з дітьми, що мають інтелектуальні порушення. Такі діти здаються такими ж незрозумілими, як і кубик

Рубіка. Але якщо знати і підібрати ефективні методи роботи з ними, скласти цей «кубик» можна хоча б з однієї сторони, а якщо постаратися – то і увесь «кубик».

Теоретична база досвіду.

Дослідження і впровадження в освітній процес сучасних методик є актуальним питанням, вивченню якого присвячено праці О.К.Дусавицького, Н.В. Репіна, Г.А. Цукермана, Ш.А. Амонашвілі, Д.Б. Ельконіна, В.В. Давидова та ін. Педагог, який володіє сучасними методиками навчання, здатен реалістично оцінювати життєву ситуацію, її джерела, ставити перед собою прогресивні цілі, знаходити ефективні засоби для їх досягнення.

Новизна ідеї.

Навчання й виховання має забезпечувати потреби особистості у творчій самореалізації, здобутті додаткових знань, умінь, навичок за інтересами, інтелектуальний розвиток, підготовку дітей до активної професійної діяльності.

І саме в початковій школі повинні сформуватися вище перелічені риси особистості.

Сьогодні пропонується широкий спектр стратегій, методик, технологій, але не всі вони адаптовані до умов НУШ та до роботи із дітьми з ООП в умовах інклюзивного навчання. Немає сумнівів: вчитель повинен глибоко усвідомлювати свою систему роботи, особисто сформувати концептуальне бачення педагогічної системи, в яку буде включатись учень; ефективно переробляти інформацію.

Рівень репрезентації.

- ☐ виступи ШМО вчителів початкових класів;
- ☐ виступи на педагогічних радах гімназії;
- ☐ участь у VIII міській виставці педагогічних технологій (сертифікат, наказ департаменту освіти і науки ЗМР від 10.11.2017 №566р, Запоріжжя, 2018).

Досвід роботи

Щоб навчання дітей з інтелектуальними порушеннями було успішним, треба не тільки сприймати і поважати їх, а передусім треба вміти їм допомогти.

До недавнього часу для батьків дітей з вадами інтелекту вибір місця навчання був досить обмеженим. Це спеціальні школи-інтернати, навчально-реабілітаційні центри, в яких крім позитивних моментів є і недоліки: відірваність від сім'ї, обмеженість соціальних контактів і т.д.

Гуманістична спрямованість сучасної педагогіки надає варіанти вирішення цієї проблеми: інклюзивна освіта. Сучасна школа намагається відповідати усім потребам усіх учнів, вносячи необхідні зміни до навчальної програми та ресурсів, щоби забезпечити рівні можливості.

Інклюзивне навчання — система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахуванні багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників.

Інклюзивне навчання часто вважають альтернативою інтернатній системі, за якою діти з особливими освітніми потребами навчаються в спеціальних закладах освіти та змушені проживати в інтернатних відділеннях при них через їх територіальну розгалуженість.

Жодна дитина не має відчувати себе іншою та виключеною з освітніх, культурних і соціальних процесів – це головне завдання інклюзії.

Пропоную вашій увазі власний досвід роботи з учнями, що мають інтелектуальні порушення. У роботі хочу поділитися ефективними підходами, принципами, методами, прийомами роботи, що побудовані на основі використання на уроках інтерактивних засобів навчання. Завдяки умовам НУШ ефективність цих засобів навчання значно вища.

НУШ – це школа, в якій приємно навчатись і яка дає учням не тільки знання, а й уміння застосовувати їх у повсякденному житті. НУШ – це школа, до якої приємно ходити учням. Тут прислухаються до їхньої думки, вчать критично мислити, не боятись висловлювати власну думку та бути відповідальними громадянами.

В своїй роботі використовую індивідуальний та диференційований підходи.

Диференційований підхід спрямований на урахування особливостей, притаманних окремій групі учнів.

Індивідуальний підхід спрямований на підбір засобів, прийомів, темпу навчання з урахуванням індивідуальних особливостей учнів, неоднакового рівня розвитку їх здібностей. Індивідуальний підхід у освітньому процесі спрямований на роботу з цілим класом, орієнтуючись на кожну дитину окремо, на її індивідуальні якості.

Для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку є характерним порушення пізнавальної діяльності, що виявляється в обмеженості

сприйняття, уваги, пам'яті, мислення, відтворенні сприйнятого і вивченого. Такі діти можуть мати певні обмеження у набутті комунікативних та соціальних навичок. Ці обмеження зумовлюють уповільнений темп розвитку та навчання дитини, проте вона здатна до навчання, але у власному уповільненому темпі і в обмеженій кількості.

Як навчати дитину

Розбивайте завдання на маленькі кроки. Дитині буде легше набувати нових навичок, якщо оволодіння ними буде відбуватися поетапно, невеликими кроками. Не намагайтеся навчити дитину нового виду діяльності за один прийом.

Починайте з легкого. Починаючи навчання нових навичок, спочатку використовуйте прості і легкі завдання, а потім поступово підвищуйте рівень їхньої складності.

Послідовність дій. Будь-яке завдання можна представити у вигляді послідовності маленьких кроків. «Пряма послідовність» означає, що ви заохочуєте дитину виконати перший крок і виконуєте завдання самі; «зворотна послідовність» — дитина закінчує виконувати завдання, яке почали ви. Поступово збільшуйте участь дитини, поки нарешті вона не почне виконувати завдання самостійно. Важливо при кожній нагоді викликати в неї відчуття радості за свої успіхи. Що більше ви полегшите дитині завдання на початку навчання, то охочіше вона буде вчитися далі.

Як допомагати дитині долати труднощі в навчанні

У дитини з інтелектуальними порушеннями під час оволодіння шкільними знаннями й уміннями можуть виникати певні труднощі. Це обумовлено насамперед несформованістю пізнавальних процесів та відсутністю необхідного обсягу знань і уявлень про навколишній світ, що здобувається протягом дошкільного періоду й становить основу для послідовного опанування знань, передбачених шкільними програмами з різних навчальних предметів. З досвіду роботи у спеціальному класі можу з упевненістю сказати, що ефективність навчання і розвитку молодших школярів залежить від того, наскільки до цього процесу залучається сім'я.

Саме родина має бути зацікавлена в тому, щоб забезпечити відповідний педагогічний вплив для оволодіння дитиною потрібними знаннями й уміннями, що в майбутньому сприятимуть соціально-трудовій адаптації. Пам'ятаючи про це,

батьки з перших кроків дитини у школі мають уважно стежити за тим, які труднощі виникають у процесі опанування дитиною змісту окремих навчальних предметів. Тут необхідна співпраця з учителем, вироблення спільної стратегії щодо застосування ефективних форм, засобів для подолання наявних труднощів.

(Додаток 1 та Додаток 2)

Найчастіше труднощі пов'язані з навчанням читання, письма, математики. Щоб успішніше допомагати дитині опановувати знання і не завищити вимоги, потрібно: ознайомитися з вимогами до змісту навчання, що міститься у програмі з кожного предмета; поцікавитися, як вимоги програми подано у підручниках (зміст матеріалу за обсягом, за формою подання та ін.). Звісно, батьки не повинні брати на себе функції вчителя стосовно навчання грамоти, письма чи математики, оскільки для цього потрібно володіти методикою навчання таких дітей.

*Саме використання різноманітних інтерактивних методів навчання допомагає долати труднощі в навчанні. **Інтерактивне навчання** – це процес, у якому учні і вчитель перебувають у режимі бесіди, діалогу між собою. Це співпраця, взаємонавчання: вчитель – учень, учень – учень, причому вчитель і учень - рівноправні. Інтерактивна взаємодія виключає перевагу одного учасника навчального процесу над іншим. Саме під час такого спілкування учні вчаться бути демократичним, спілкуватися з іншими, незважаючи на індивідуальні якості.*

Дуже ефективні уроки у формі гри. Наприклад, на уроці читання можна разом з дитиною придумувати слова, щоб на початку був звук: «А» (Андрій, апельсин, акула, Алла, акація), або називати слова з тексту, що починаються на ту чи іншу букву, чи підкреслювати слова, що містять відповідну букву.

Корисно, прочитавши текст у шкільному підручнику з читання, запропонувати дитині відповісти на запитання: «Про що тут говориться?», переказати текст або запропонувати знайти в ньому ті чи інші слова, прочитати заголовки тощо.

Потрібно разом з дитиною розглядати малюнки в підручниках, визначати, що намальовано, складати запитання до малюнка, речення. Навчати дитину ставити запитання до прочитаного тексту, до розглянутого малюнка, давати відповіді на запитання.

Обов'язково треба працювати над збагаченням активного словника дитини новими словами, що характеризують якість, колір, форму предмета, його призначення. Вчити добирати слова до характеристики людини, предмета чи позначати словами вчинки.

Слід намагатися, залежно від року навчання дитини, навчати її застосовувати на практиці одержані в школі знання. Наприклад, коли дитина навчилася читати, запропонувати їй прочитати на упаковках назви цукерок, печива, харчових продуктів (круп, приправи) тощо. **(Додаток 3)**

Дуже важливо допомагати дитині виконувати завдання з математики, розв'язувати задачі, виконувати письмові вправи тощо. Водночас потрібно стежити, чи не стомлюється дитина під час виконання завдань. Щойно вона починає відволікатися, потрібно робити невеличкі перерви, змінювати вид діяльності. **(Додаток 4)**

Діти з інтелектуальними порушеннями успішно оволодівають практичними діями (особливо трудовими) внаслідок цілеспрямованого навчання та виховання. Формування розумових та практичних дій здійснюється також завдяки спеціально організованій корекційній роботі, спрямованій на навчання та виховання. (Додаток 5)

Слід знати! Що раніше до роботи будуть залучені фахівці, то інтенсивнішим та результативнішим буде розвиток дитини. (Додаток 6)

Дитина з інтелектуальними порушеннями специфічно сприймає соціум та виражає емоційне ставлення до нього. Постійне активне залучення дорослого до розвитку дитини сприятиме її входженню в соціум, розвитку у неї необхідних соціально значущих якостей та вольових характеристик, що забезпечать їй активну усвідомлену позицію. **(Додаток 7)**

ВИСНОВКИ

Інтерактивні методи, хоча й не є чимось новим, однак недостатньо широко застосовуються в реальному навчальному процесі, а деколи взагалі випадають з арсеналу педагогів. Разом з тим ці методи мають виняткову важливість під час вивчення складних тем з курсу початкового навчання, які потребують спілкування, розміркування тощо.

У роботі наводяться ефективні засоби, підходи і методи, що сприяють формуванню комунікативним здібностям молодших школярів. Використання їх залежить від різних причин: мети заняття, досвідченості учасників та вчителя, їхнього емоційного настрою.

Інтерактивні методики дають змогу задіяти не тільки свідомість людини, але й її почуття, емоції, вольові якості, тобто залучають до процесу навчання «цілісну людину». Це сприяє кращому засвоєнню матеріалу.